

Produktansvar omfatter både skade på person og ting. Det er endvidere uden betydning om skaden rammer den, der besidder det skadevoldende produkt, eller tredjemand. Produktansvaret omfatter derimod ikke skade på selve den defekte genstand. Denne skade behandles efter det sædvanlige køberetlige mangelansvar, der bl.a. omfatter det tab, som køberen har lidt ved ikke at få kontraktmæssig opfyldelse.

Efter gældende ret forudsætter ansvar for produkt-skader, at der er tale om skade forvoldt af et farligt produkt. Et produkt anses for farligt, hvis det har sådanne egenskaber, at det under sædvanlig brug kan forvolde skade. Farligheden kan enten bero på en egenskab, som produktet har, men som det med rette kan forventes ikke at have, eller på en egenskab, som det ikke har, men som det med rette kan forventes at have.

Det grundlæggende krav til producenten er, at de produkter, som han producerer og markedsfører, som udgangspunkt skal være ufarlige. Eventuelle farer ved et produkt skal så vidt muligt undgås. Undladelse heraf vil i almindelighed være en fejl, medmindre produktet hører til gruppen af uundgåeligt farlige produkter, f.eks. medicin eller tobak, hvor faren er kendt og en måde til at undgå faren ukendt – bortset naturligvis fra muligheden for at lade være med at anvende produktet.

Ansvar for produktskader bedømmes som udgangspunkt efter dansk rets almindelige regler. Det er i teori og retspraksis ikke helt afklaret, hvor strengt dette produktansvar er. Udviklingen er på dette område gået i retning af et stadig strengere ansvar. På visse områder fastholder man dansk rets almindelige regel om erstatningsansvar for fejl og forsømmelse – den såkaldte culperegulering – mens der på andre områder gælder et strengere ansvar. En producent er efter culpereguleringen ansvarlig for skade forvoldt af et farligt produkt, hvis den farlige egenskab ved produktet kunne være undgået ved større omhu fra producentens side, f.eks. bedre kvalitetskontrol, instruktion, markedsføring eller lignende.

Spørgsmålet om, hvornår en producent ifølge retspraksis må antages at have udvist fejl eller forsømmelse, kan således ikke besvares generelt. Der synes i retspraksis bl.a. at blive taget hensyn til, hvad der i den konkrete situation er årsagen til skaden. Skadesårsagerne opdeles normalt i konstruktionsfejl, instruktionsfejl, fabriktionsfejl, system- og udviklingskader. Man må ved gennemgangen af de forskellige ansvarstilfælde være opmærksom på, at der som nævnt på nogle områder gælder et strengere – objektiveret – ansvar.

Ved *konstruktionsfejl* vedrører fejlen ikke alene det enkelte eksemplar af produktet, men ofte hele serien. Skaden skyldes, at produktet ikke er produceret i overensstemmelse med tidens tekniske og videnskabelige niveau. Ved vurderingen af, om producenten er ansvarlig, henses der til, om produktet kunne og burde være konstrueret eller planlagt bedre.

Der stilles efter retspraksis strenge krav til viden hos den producent, der udvikler et nyt produkt. Han må sætte sig nøje ind i den foreliggende videnskabelige og tekniske viden, og produktet må konstrueres under nøje hensyntagen til, hvad der er almindeligt kendt inden for fagkredse. Producenten må efter omstændighederne iværksætte forskning og sørge for omhyggelig afprøvning af produktet med hensyn til de påvirkninger og den behandling, produktet udsættes for undervejs til og hos forbrugeren. Når produktion og afsætning er kommet i gang, må producenten fortsat holde sig løbende orienteret om udviklingen i den videnskabelige og tekniske viden på området.

Indtræder en produktskade som følge af, at oplysninger, som følger produktet, har gjort dette farligt, eller af, at der ikke medfølger tilstrækkelige oplysninger, foreligger der *instruktionsfejl*. Producenten er erstatningsansvarlig herfor, såfremt det kan bebrejdes ham, at han har givet urigtige eller vildledende, herunder mangelfulde, oplysninger. Er de afgivne oplysninger efter den viden og erfaring, som foreligger på afgivelsestidspunktet forkerte eller vildledende, vil producenten i almindelighed blive ansvarlig for en deraf følgende produktskade. Som eksempel på oplysninger, der kan føre til produktansvar, kan nævnes fejlagtig eller ufuldstændig brugsanvisning.

Når en defekt kun omfatter enkelte eksemplarer af et i øvrigt fejlfrit produkt, betegnes den som *fabriktionsfejl*. Farligheden kan skyldes fejl ved råvaren eller produktionsprocessen, herunder den efterfølgende kontrol. Ansvar for en defekt opstået i forbindelse med forarbejdningen bedømmes i praksis strengt, idet producenten som udgangspunkt antages at være ansvarlig, hvis blot en farlig egenskab kan skyldes fejl i produktionsprocessen. Begrundelsen for dette strenge ansvar synes at være, at virksomhederne må sørge for at tilrettelægge produktionen på en sådan måde, at den planlagte bearbejdning udføres korrekt, og at der ikke opstår fejl. Det er derfor som udgangspunkt uden betydning for producentens ansvar, om defekten ved produktet kan lokaliseres til en bestemt fejl i processen, eller om defekten hører til den gruppe af statistisk set uundgåelige afvigere, der er en følge af selv en veltillægt produktionsproces. Skyldes defekten en fejl i et delprodukt, som ikke er fremstillet af den producent, som har fremstillet det færdig-